

MIKROFONI

Yleisradion perhelehti

No 2

1958

Kaarle Nordenstreng on 16-vuotias, Munkkiniemen yhteiskoulun oppilas. Hän edustaa selostajakaartimme nuorinta ja innokkainta polvea.

HOUSUT *tuttsivat*

Oltiin matkalla kohti Sokeainkoulua ja minun ensimmäistä radiojuttuani. Tuo tunne, jonka valtaamana ääniauton pehmoisella penkillä istuva 15-vuotias "selostaja" oli, tuntuu näin jälkepäin oikeastaan naurettavalta, mutta silloin se oli mitä totisinta totta. Minusta tuntui aivan käsittämättömältä, että minä olin nyt selostaja, tuo ihailemani ja suuresti kunnioittamani henkilö, ja että tämä ääniauto oli matkalla nyt minun takiani. Varsinkin viimeksimainittu seikka oli jotain aivan valtavaa — olinhan aina suuren kunnioituksen vallassa lähestynyt sitä ja nähnyt sen ikäänkuin jonain tarunhohotoisena esineenä. Keikkuessani siinä Saukin vieressä ääniauton takapenkillä ja havaitessani ihmisten kadunkulmissa osoittelevan sormillaan tätä hopeakylistä laitosta, hienoinen ylpeyden tunne hiipi ikäänkuin salaa, takatietä risteilevien ajatusten täyttämään mieleeni. Mutta niin pian kun muistin edessä olevan koeselostukseni, saivat tällaiset ajatukset väistyä ja suuri jännitys valtasi mielen — olihan tämä matka kohdallani sangen tärkeä ja ratkaiseva.

Matka edistyi, Vanosen tottunut käsi liikkui ohjauspyörän ja vaihdetangon vaiheilla, Saraperän tiukka katse mittaili liikennettä, Saukin silmät "sihtasivat" pientä lappusta, johon olin rustannut alkuspiikkauksen, moottori hyrräsi, ja matkanpää lähestyi. Niin, se lähestyi ärsyttävän nopeasti. Outo jännityksen ja pienoisen pelon tunne nosti yhä voimaperäisemmin ja äkäsemmin päätään. Olin kuin jonkin huumauksen saartama.

Tuo suuri hetki oli jo ovelta. Oli valittu huone, jossa juttu tulisi tehtäväksi, haastateltavat sokeat nuoret olivat saapuneet pyhäpukeissaan paikalle ja läsnä oli myös koulun rehtori. Saukilla on käsissään mikrofoni, ja hän palauttaa mieleeni sen käsittelyohjeita. Kaikki muut ovat hiiskumatta. Sitten Saukki luovuttaa minulle tuon kiiltäväpintaisen esineen. Se oli hetki se! En ollut vielä milloinkaan koskenut tällaiseen suureen "maikkiin". Kun kalpea käteni oli saanut tuntuman tähän juhlalliseen kapineeseen, oli myöskin samalla tilanteen johtajan sauva siirtynyt minun käteeni. Tuo kumma huumauksen henki puhalteli nyt yhä voimakkaammin. Olin kuin unessa, ajatukseni ryntäilivät vailla päämäärää sinne tänne, enkä millään voinut keskittyä miettimään haastattelun yksityiskohtia. Ja tuo mikrofoni, kuinka painava ja kriittillisen näköinen se oli kaikessa juhlallisuudessaan. Onkohan montakaan kertaa selostaja maikkia käsissään pidellessään ollut niin nöyrä ja kunnioittava sitä kohtaan kuin minä tuolloin...

Hetken kuluttua kuului maikin uumenista Saraperän tärkeä ääni, joka karskin kylmästi tiedusteli: "Joks' voidaan lähteä?" Nyt pääsin irti tuosta oudosta tunteesta, ja todellinen minäni tarttui ohjaksiin. Mutta vielä ikäänkuin tiedottomasti pelkäsini alkamista, ja yritin parhaani mukaan keksiä viivytyskeinoja. Ennemmin tai myöhemmin oli kuitenkin aloitettava, ja tämä käsittäen annoin vihdoin myöntävän vastauksen autoon.

Ja nyt sitten oli tuo hetki käsillä. Saukki antoi vielä viimeisen voitelun maikin pitelyssä, peitetysti vapiseva

käsi puristi "lunttia" ja hetken tärkeyden sekaamassa mielessä yritettiin koota ajatuksia. Selostajan korvat alkoivat kuumeta, mutta myös haastateltavien poskille kohosi puna. Ja sitten: "Yksi, kaksi..." Ei siinä pitkälle kuitenkaan päästy, kun jo taaplaus tuli. Muutaman sanan olin ehtinyt nauhalle rulaattaa, mutta sitten ne menivät sekaisin. Silmissäni sumeni ja päässäni risteili. Saukki kuitenkin lohdutteli ja sanoi, että voidaanhan se monteerata ja ottaa uudelleen. Kohta yritettiinkin uudemman kerran. Siitähän se sitten vähitellen alkoi sujua. Heitin kysymyksen jos toisenkin, ja sokeat kertoilivat harrastuksistaan parhaansa mukaan.

Siinä juttuamisen ohessa alkoi asian laita vähitellen selvitä minulle todellisessa valossa. Kysymykset tulivat sitten kuin itsestään, ja kun ne oli saanut kakistetuksi, niin ei tarvinnut muuta kuin olla tärkeän ja viisaan näköinen ja antaa haastateltavan puhua. Tunsin suorastaan nautintoa, kun oli kysymyksensä lausunut, ja sai siirtää puhumisen vastuun toisen niskoille. Olihan siinä tietysti autettava, jos toinen häkeltyi, mutta sekin tuntui jo käyvän itsestään. Jännitys oli jo näet kadonnut, ja sekä sana että ajatus saattoivat nyt kulkea paremmin. Korvia vaan kuumotti niin pahuksesti...

Oli muuten huvittavaa, että siinä jututtaessani väikkyi mielessä koko ajan pari hiljattain kuulemaani selostusta. Vaikka olin ahkera radion kuuntelija, niin vain pari selostustyyliä oli mielessäni noina hetkinä, jolloin itse lähdin koettelemaan maaperää tällä alalla. Mitään eri selostustapojen keskivertoa ei siis ollut muotoutunut, mutta sitävastoin nuo pari tapausta olivat jatkuvasti mielessä — välillä tietoisesti, toisinaan taas tiedottomasti. Haapasen Jussin ja Unto Miettisen tyyli olivat jostain merkillisestä syystä pesiytyneet alitajuntaani. Ta-

pasin itseni monta kertaa tuon jutun aikana tavoittelemasta omalla tavallani juuri heidän selostustapaansa ja erikoisesti tuota taipumusta "myötäilyyn". Ja kyllähän se tavallaan näkyi tuloksistakin: keskimäärin 1½ niin-sanaa vastausta kohti!

Vaikka "vaikutteet" tulivat selvinä esille niin luulen, että tuo peruslinja, jota noudatin, on lähinnä henkilökohtaisista tekijöistä syntynyt. Tuskinpa se olisi ollut kovin erilainen, jos se olisi saanut esittäytyä aiemmin tai myöhemmin. Tuohon tyyliin, joka aivan vaistomaisesti, ilman mitään karsintatoimenpiteitä tuli esille oli vain keräytynyt kaikki se aines, joka luontevasti soveltuu toimimaan yhteistyössä henkilökohtaisten ominaisuuksien kanssa.

Monenlaisia ajatuksia siinä haastattelun kuluessa mielessäni käväisi, mutta ehkä tärkein niistä oli se, että mitenkä tämä nyt menee. Uskalsin jo väläyttää sellaista ajatusta, että siellä kotona valmistaudutaan kuuntelemaan "Kaajea" radiossa, mutta se oli hieman liian rohkea kuvitelma, joka hetken aikaa viivähdettyään sai väistyä.

Niin se 8 minuuttia sitten tuli täytetyksi niin-sanoilla ja vähän muullakin. Jos oli moninaisia ajatuksetapaisia mielessäni vierailleet ennen juttua ja sen aikana, eivät ne olleet mitään sen rinnalla, mitä Saukki sitten sanoi lähtiessämme paikalta ja hyvästellesämme: "Kyllä me voimme sanoa kuulemiini." Minä olin siis onnistunut!

Kun nuori selostajanalku sitten jälleen istui ääniauton pehmeällä penkillä — nyt juttu kainalossa — niin pyrki ylpeyden tunne taas nostamaan itseänsä esille. Mutta silloinhan ei tuo kaveri vielä tiennyt mitään radiotyön todellisesta vakavuudesta — eikä äänityksen teknikoiden ja automiesten nöyryytskoulusta.